

Sivistävää keskustelua 27.3.2024

Aihe: **Jokainen on oman onnensa seppä.**

Kevään toisessa tapahtumassa keskusteltiin jälleen kolmessa ryhmässä, joten tässä osittaisten ajatusten yhteenkoonti uuteen tavalliseen tapaan. Lämmittelystä ei tosin tullut tapaa.

Kalevalasta ja uskomuksista

"Seppo Ilmarinen. Kohtalon symboli."

"Sampo. Hyvinvoinnin ja vaurauden symboli."

"Vastoinkäymiset. Kohtalon on joustamaton. On kuitenkin luotavissa sanonnassa."

"Ilmarinenkaan ei saanut pohjolan tytärtä ja syttyi sota."

"Kalevalan maailmassa ehkä helpompi saavuttaa itsenäisesti. Kuinka pätevä nykymaailmassa?"

"Kaikki vaikuttaa kaikkeen."

"Tarinoissa vain selviytyjät. Ei kerrota tuhansia epäonnistumisia."

"Sanotaan, että yritä vielä. Jaksa jatkaa."

"Kalvinistinen periaate. Kohtalo on jo näkyvissä tässä elämässä."

"Vastuuttava ajatusmalli."

"Tai 'self made man' -uskomus."

"Jokaisesta leivotaan yrittäjä. Itsensä työllistäjä."

"Itsensä ruoskija. Vähintäänkin vaikuttaja {influencer} pitää olla."

"Päivätyö ja sivutoimena pienyrittäjyys samaan aikaan."

"'Self-help'-mainos uupuneille ihmisille. Toimiiko?"

"Kuin Raamatusta ohjeita onkisi."

Tuhosta

"Oman onnensa tuhoaja."

"Peliriippuvuus, päihteet, ihmissuhdekiemurat, rahan tekeminen, yksilö se oravan pyörässä pyörii. Pitäisi olla tolkkua ja järki touhussa."

"Jokainen luonnon tuhoaja."

"Pitäisikö tavoitella onnea ollenkaan?"

"Ainakaan tällaista onnea?"

"Eläimet säästää voimavaroja selviytymisen takia. Ihmiset taas käyttää ylijäämä voimavarat tunkemalla päivään mahdollisimman paljon tunteja sitä tätä ja tuota."

"Jokaisella yksilöllä eri rajat. Lopulta joutuu hoitoon."

"Mutta milloin tulee rajat vastaan?"

"Halutaan aina vähän enemmän."

"Nyt vasta ympärisön suhteen selkeät lukemat, mutta tietoa saatavilla jo 60-luvulta. Esimerkiksi Rooman klubi."

[Club of Rome ajatuspaja. Perustettiin 1968 ja vieläkin pystyssä. Kuuluisassa ensimmäisessä julkaisussa The limits to growth vuodelta 1972 aattelivat pajalla seuraavaa:

Our conclusions are:

1.

If the present growth trends in world population, industrialization, pollution, food production, and resource depletion continue unchanged, the limits to growth on this planet will be reached sometime within the next one hundred years. The most probable result will be a rather sudden and uncontrollable decline in both population and industrial capacity.

2.

It is possible to alter these growth trends and to establish a condition of ecological and economic stability that is sustainable far into the future. The state of global equilibrium could be designed so that the basic material needs of each person on earth are satisfied and each person has an equal opportunity to realize his individual human potential.

3.

If the world's people decide to strive for this second outcome rather than the first, the sooner they begin working to attain it, the greater will be their chances of success.

These conclusions are so far-reaching and raise so many questions for further study that we are quite frankly overwhelmed by the enormity of the job that must be done. We hope that this book will serve to interest other people, in many fields of study and in many countries of the world, to raise the space and time horizons of their concerns and to join us in understanding and preparing for a period of great transition – the transition from growth to global equilibrium.

Lisää voi lukea täältä:

<https://www.clubofrome.org/publication/the-limits-to-growth/>

]

"Mennään laput silmillä mahdollisimman pitkään, koska harvat Vallassa: poliitikot, rikkaat."

"Lyödään muita. Yhteinen järki puuttuu. Hetken riemut yksilöille."

"Kahden viikon putki juomista."
"Joillekin tulee toki toisenlaisiakin ajatuksia."
"Epäily oman toiminnan järkevyydestä, jos ostaa liian kallista."
"Joskus kalliin ostaminen on parempi kuin roskan, jos asian oikeasti tarvitsee."
"Kallistun nyt tuhoajien puolelle."
"Ennen vanhaan oma hirsitalo tehtiin käsin talkoo voimin."
"Yhteisöllisessä ympäristössä rajattu keskinäisriippuvuus, josta kaikille hyötyä."
"Nyt isot yritykset estää muiden toiminnan. Haalii parhaat työntekijät."
"Ja köyhät kituu, kun hallitus polkee."
"Tuhoaja pitää tosiaan paikkansa."

Riippuvuuksista

"Huippuälykäs tai varakas voi sopia sanontaan. Kykenee luovasti luovimaan, kun on paljon vaihtoehtoja käytössä."
"Riippuvaisuus vähentää mahdollisuuksia. Yksilö ajaa itsensä loppuun."
"Kohtuu lisää nautintoa koska ei lisää nautinnon sietokykyä, mutta tuhoaa lopulta kuitenkin vähän hitaammin."
"Taas uusi urheiluauto."
"Kun menee hyvin kuvittelee helposti, että on vain omasta toiminnasta kiinni, mutta oikeasti paljon tuuristakin kiinni."
"Ottaa kiinni sanonnasta."
"Kun menee huonosti, ajatus murenee ja syytetään yhteiskuntaa ja rakenteita eli toisia ihmisiä."
"Riippuvuudet tuodaan esiin."
"Miljonääri tavoittelee miljardeja."
"Vertailua muihin ilman rajoja."
"Nyt jo 60 urheiluautoa! Kyltymätön jano."
"Tutkimuksen mukaan 5000€ jälkeen palkan lisääminen ei enää lisää tyytyväisyyttä."
[Tästä aiheesta löytyi kahdenlaista tutkimustulosta:

- Onnellisuus ei lisäännny noin 75 000\$ vuositulojen jälkeen, mutta auttamalla muita se voi lisääntyä lisää. <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/nobel-voittajat-tutkivat-t-5586272>
- Onnellisuus jatkaa kasvuaan jopa noin 500 000\$ vuosituloihin asti. <https://yle.fi/a/3-6636816>

]

"Jokaisen lisä € arvo pienenee verrattaen."
"Nyky-yhteiskunnan älykkäät yritys johtajat olisivat jääneet ehkä heimoyhteiskunnassa jalkoihin. Terveimmissä yhteiskunnissa ei tavoitella loputtomasti rahaa ja valtaa vaan aikaa tavoitella omia arvoja ja mielenkiinnon kohteita."

"Ympäristö kannustaa tietynlaiseen toimintaan."

"Työntekijä voidaan nähdä vain hyödykkeenä."

"Ihmiskuva vääristyy."

"Tutkimuksen mukaan alkuperäiskansalaiset / heimolaiset ei kiinnostunut rahasta."

"Saamelaiset ja eskimotkin auttavat toisiaan, kun on toisella menee huonosti."

"Pakkoapu, koska kaikki niin ympäristön armoilla. Jos ei tänään auta naapuriaan, naapuri ei auta huomenna sinua ja kaikki kärsii."

"Ehkä, tai sitten ihmismäiset inhimilliset syyt."

"Ehkä."

[Tästä aiheesta ei löytynyt viittauksia. Ehkä joku muu taitaa osuvat hakusanat...]

"Nykyään ei tarvitse sietää epämiellyttäviä tyyppejä."

"Raha ratkaisee. Menestyviä arvostetaan."

"Onnellisuus mittarit vaikeita. Suomi onnellisin mutta sitä ei mitata neljännesvuosittain vaan kerran vuodessa oman ilmoituksen perusteella."

"Kysymykset tyyliin: Uskotko, että hukattu lompakko palautetaan sisältöineen? Luotatko poliisiin? Kuinka tyytyväinen olet elämääsi? Ja sitten kaikista otetaan keskiarvo."

"Valehtelevat vaan!"

"No ei kaikki ainakaan valehtele."

"Luottamus ja turvallisuuden tunne ovat monen tekijän summa."

"Kaksoistutkimuksissa 40-50% onnellisuus tuli perimästä."

[Siltä vaikuttaa:

[...] existing evidence suggests that genetics account for approximately 50% of the population variation (Braun gart et al., 1992; Lykken & Tellegen, 1996; Tellegen et al., 1988), and circumstances account for approximately 10% (Argyle, 1999; Diener et al., 1999). This leaves as much as 40% of the variance for intentional activity, supporting our proposal that volitional efforts offer a promising possible route to longitudinal increases in happiness.

In other words, changing one's intentional activities may provide a happiness-boosting potential that is at least as large as, and probably much larger than, changing one's circumstances."

https://web.archive.org/web/20110716110125/http://www.psych.umn.edu/courses/fall06/macdonalda/psy4960/Readings/LyubomirskySustain_RGP05.pdf

]

Ruotsistakin

"Jännä juttu, kun jotkut asiat vaan paremmin meillä."

"Suhteellisen toimiva yhteiskunta siis."

"Ruotsalaisetkin katellisia."

"En usko! Tuskin alaluokan ajatukset kiinnosta, kun Ruotsissa puolet vähemmän valtion velkaa."

"Ei se näy tai tunnu kansalaisen elämässä päivittäin."
"Kyllä tuntuu niillä, joilla ei mene hyvin."
"Leikkuri ei ole osunut vielä omalle kohdalle."
"Velkaa on myös sijoitettu hyvinvointiin."
"Pääsiskö sinne Ruotsiin vielä?"
"Länsi-Suomi saman vaikutuspiirin alla. Sekin voi riittää."
"Ollaan sukulaisia myös Turkin ja Unkarinkin kanssa. Miten olis muutto?"
"Unkarissa jo kevät ja mantelipuut kukkii, ei huono vaihtoehto."
"Miltä tuntuu puolelle miljoonalle köyhyysrajan alapuolella?"
"Suhteellista."
"Köyhyys Suomessa eri asia."
"Ruotsissa mennyt taas paremmin."
"Ja siellä 70 pommi-iskua pääkaupunkiseudulla."
[Ruotsin tilanteesta:

- 20.1.2023

Joulupäivästä lähtien Tukholman seudulla on ollut kymmenen ampumistapausta ja yhdeksän räjähdystä. Iskuissa on kuollut kolme ihmistä.

Tuoreimmat iskut ovat eilisillalta ja viime yöltä. Iltakymmeneltä räjähti pommi Årstassa ja aamuyöllä joku ampui Farstassa kohti asuntoa, jossa asukkaat olivat kotona.

Viime viikkoina iskut ovat olleet luonteeltaan erilaisia. Enää ne eivät tapahdu pelkästään ongelmälähiöissä. Esimerkiksi tiistaina pommi räjähti "Tukholman Kalliossa" eli Södermalmilla ja tuhosi ravintolan sisäänkäynnin.

<https://yle.fi/a/74-20013914>

- 22.3.2024

[Ruotsissa] poliisi on kirjannut tänä vuonna yhteensä 77 räjähdystä, niiden yritystä tai niiden valmistelua.

Toisaalta, samassa jutussa pääpaino on toisaalla:

Hollannissa on tehty tänä vuonna jo 250 räjähdysiskua tai iskun yritystä, kertoo maan poliisi yleisradioyhtiö Nosin mukaan.

<https://yle.fi/a/74-20080404>

]

"No vähän kotoutumisessa mennyt pieleen."

Talouden tilasta

"Kaikilla voisi olla takissa merkki verojen maksusta. Voisi arvostella suoraan osuuden perusteella."

"Suuryrityksillä taas verosuunnittelua."

"Ja lääkäritkin kuulemma säästää suunnittelulla. Nostavat osinkoja pääomatuloverotuksen mukaan."

"Asuntojen rakentamisessa suositaan nyt pieniä asuntoja."

"Suuri osa mennyt sijoittajille ja vuokratulot valuu ulkomaisille sijoittajille."

"Vuokrasäännöstely takaisin! Ken tietää ketkä sen aikanaan poistivat."

"Rahoittajat menee sinne mistä rahaa saa."

"Nyt ihmiset siirtymässä pieneenpiin asuntoihin, joiden vuokrat kasvaa, kun tukia karsitaan."

"Matalapalkka alojen työllä ei elä."

"Valtion tuki ylläpitää epäsuorasti matalia palkkoja, kun pienemmälläkin palkalla juuri ja juuri selviää."

"Palkkoja nostetaan toki nyt esimerkiksi soten takia. Ei käy keskiarvon käyttäminen, jolloin palkat voisi pienetä vaan pitää nostaa kaikki samalla korkealle tasolle. Mistä löytyy rahat tässä maailman tilanteessa?"

"Saavutetuista eduista ei luovuta."

"Alvin nosto edessä."

Tositarina:

"Verohallinnon kanssa tappelu. Lukijalaite ei osannut tulkita selvitystä, koska samalle tiedolle oli kaksi eri riviä. Laite antoi kielteisen päätöksen jota piti oikoa."

"Sosiaalitoimi vastaa kovalla takaisin. Lyö kovat vaatimukset pöytään, kun kurjistumisen seuraamukset tulee ilmi."

"Ei näy keskituloisten maailmassa."

"Mutta voi tulla vastaan jos levottomuus lisääntyy."

"Yksilöiden vika sanotaan."

"Rikkaat vaan parempia seppiä."

"Helsingin pörssissä ei tosin mene nyt hyvin."

Politiikasta

"Kerettiläinen mielipide: rellestäköön hallitus ja sitten vaaleissa nähdään."

"Eri mieltä! Ei vaaleissa näitä leikkauksia päätetty. Et ole edes oikeasti tuota mieltä!"

"Saa sitä kerettiläinen olla."

"Ei vaaleissa ikinä käydä läpi pikkuasioita vaan valehdellaan laajoilla lupauksilla. Pitää nyt vaan antaa mennä ja katsoa mitä käy. Muuten ei tiedetä miten tällä politiikalla ja

päällekkäisillä leikkauksilla käy.”

”Poliittiset lakot syö talouden.”

”Molemmat puolet haluaa ajaa alas nykyjärjestelmän.”

”Joskus saadaan huonot kortit johtajien kanssa.”

”Jos Orpo kutsuttaisiin tänne, pääsisi keskustelemaan ja voisi tulla uusia puolia esiin.”

”Ei pääse nykyhallituksessa keskustelemaan, kun homma tukossa.”

”Ehkä neliulotteista shakkia! Kukaan ei epäile Orpoa vaan syyttävät muita.”

Ammattiliitoista

”Ammattiliitoissakin puhdistamista, vallan tavoittelua, mutta jonkin tahon pitää edistää työntekijöiden oikeuksia.”

”Onko reilua, että humanistinaiset jää vientivetoisessa mallissa ahtaalle?”

”Ahtaajiksi kaikki, ammatinvalinta kysymys.”

”Koko Suomi pysähdyksiin 6 kk. Koko Suomi romahtaa!”

”Huomisen lehtiotsikko.”

”Liittojen merkitys iso. Vain heille voi soittaa, kun kyykytetään.”

”Wolt-kuskielämä tulevaisuutta kaikille.”

”Tosi kova kilpailu pohjalla.”

”Samalla alustayrityksen omistaja rahoissa kierii.”

”Osakevaihtona tehtiin Wolt - Doordash kauppa.”

[Mutta maksoivat kyllä paljon veroja saman tien:

<https://yle.fi/a/74-20058803>]

”Alalla isot liikevaihdot, mutta verrattaen pienet voitot. Syntyy orjan kaltaisia työsuh-teita, mutta väitän että ammattiliitot ei ole välittänyt heistä.”

”Joskus olin liittoväen kanssa väleissä ja jouduin perehtymään heidän mustaan sielun elämään.”

”Puhtaita pulmusia ei löydy etsimälläkään.”

”Ajaa pienten ihmisten asiaa vai ajaa yli?”

”Nollatuntisopimukset kyykyttää.”

Paholaisen asianajamisesta

”Paholaisen asianajaja katollisessa kirkossa. Toimi joka haastoi yleiset näkemykset.”

”Miten tuohon virkaan pyritään?”

”Ei tarvitse pyrkiä, voi joka keskustelussa ottaa osakseen.”

”Varsinkin oman pään sisällä, enemmän paholainen kuin oma itsensä.”

”Ihminen hirveän taitava huijaaman itseään.”

”Kannattaa väitellä itsensä kanssa, jos iso päätös edessä. Työ- tai opiskelupaikka valin-ta.”

"Yrityksissä ihan oikeata asianajajia, mutta miten muissa järjestöissä?"
"Usein haetaan yhteisymmärrystä ja erimielinen lentää ulos tai jää paitsioon."
"Minua ei ole vielä potkittu ulos vaikka väitänkin vastaan."

Toinen tositarina:

"Minäkin usein sanonut mitä mieleen tullut. Kerran tuli pitkä hiljaisuus kun sanoin suorat sanat. Lopulta pomo vastasi vihaisesti: 'P**kele tuo on kyllä totta!' Ei costanut, mutta 2 viikkoa pelkäsin."

"Pomo kesti. Ei ollut pikkusielu."

"Jos alati oletetaan ja odotetaan kosta, yritys tuhoaa itsensä."

"Pässi pysyy, rotat (parhaat työntekijät?) lähtee, kun laiva alkaa uppoamaan."

"Itse jään, koska nään haasteena. Miten korjata tilanne varsinkin pikkusielujen kanssa."

Kyvykkyydestä

"Oman onnettomuutensa seppä!"

"Kun takoo onnea takoo myös itseään. Vahva ja vihamielinen teko tuo takominen. Tulta ja kipinää!"

"Metalli ei halua taipua."

"Kovan työn ja kärsimyksen tie."

"Ei mene virran mukana."

"Ei kuulosta enää Kokoomusmainokselta."

"Tai vaan pyrkii pysymään pinnalla."

"Ei voi tehdä päätöksiä, jos ei ota itse kantaa. Mitään sanomaton."

"Pitäisi olla kyvykkäiden valta {meritocracy}. Mitkä on poliitikon kyvyt?"

"Ei mäkihyppääjiä!"

"Miksi ei? Ajaa vaan arvojaan, joten on sopiva. Tuosta hypätään ja pitkälle! Kansa hurraa."

"Pitäisi olla monen alan asiantuntijoita päättäjinä."

"Mäkihyppääjäkin voi olla hyvä keskustelija ja yhdistäjä vaikka osaaminen rajoittuisi hyppimiseen."

Pakolaisista

"Ruotsissa asenne: Sano yhtä, tee toista. Esimerkiksi pakolaisten kohdalla."

"Sipiläkään ei lopulta suostunut majoittamaan pakolaisia vaan pyörsi sanansa."

[Sipilän tapauksen lopullista totuutta ei löytynyt, mutta seuraava tapahtumasarja Kempeleen kotiseuduista paljastui kaivelemalla.

- **5.9.2015 Sipilä: Annan kotini turvapaikanhakijalle**

Pääministerin kotikunnassa Kempeleessä on etsitty tuloksetta lähinnä irakilaisille turvapaikanhakijoille tiloja. Sipilän perheessä mietittiin, miten tilanteessa voisi auttaa ja heillä oli tiedossa, että Kempeleen koti vapautuu vuodenvaihteessa.

<https://yle.fi/a/3-8282743>

- **24.11.2015 Pääministeri Sipilä järjesti kriisikokouksen Kempeleen raiskauksesta**

Sipilä aikoo selvittää mahdollisimman pian, aiheuttaako Kempeleessä tapahtunut teinitytön raiskaus muutoksia lainsäädäntöön. Hän muistuttaa, että turvapaikanhakijoille on vastaanottokeskuksissa on yritetty kertoa, miten naiseen Suomessa suhtaudutaan.

<https://yle.fi/a/3-8478553>

- **31.1.2016 Sipilä: Turvapaikanhakijat eivät toistaiseksi pääse Kempeleen-kotiin**

Pääministeri Juha Sipilä (kesk.) lupaili syyskuussa Kempeleen-kotiaan turvapaikanhakijoiden käyttöön. Tarjous on yhä voimassa, mutta juuri nyt taloon ei pääse turvallisuuksijistä.

Sipilän mukaan päätös perustuu turvallisuuksiantuntijoiden tekemään arvioon.

<https://yle.fi/a/3-8638359>

- **31.3.2016 IS: Sipilä myi Kempeleen-kotinsa**

Pääministeri Juha Sipilä on myynyt Kempeleen-kotinsa, kertoo Ilta-Sanomat. Kyseessä on lehden mukaan sama talo, jonne oli tarkoitus majoittaa turvapaikanhakijoita.

<https://yle.fi/a/3-8779328>

]

”Sitä saa mitä tilaa.”

[Ajan loppuessa sitä saa mitä saatiin sanottua...]